Safet Suljić

AJVATOVICA

– BOGUMILSKA OSTAVŠTINA I NOVOTARSKA TRADICIJA –

2013

© Copyright: ET-TAQWA – Safet Suljić. Sva prava pridržana.

Ovu knjigu je **DOZVOLJENO** reprodukovati ili emitovati na bilo koji način, elektronski ili mehanički, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji drugi sistem za bilježenje, uz sljedeće uslove:

1) ne smije se koristiti u profitabilne svrhe;
2) u slučaju korištenja materijala obavezno je spomenuti izvor i vlasnika prava;
3) prilikom prenošenja tekst mora zadržati svoj kontekst.

Izražavamo najiskreniju zahvalu svakom onom ko na bilo koji način doprinese distribuciji ove knjige. Neka ga Allah Uzvišeni nagradi za njegov iskren trud.

U slučaju da imate bilo koju korekciju, komentar ili sugestiju u vezi ove publikacije, javite nam se na sljedeću adresu: info@et-taqwa.com

Izdavač:

ET-TAQWA WEB PUBLISHING

e-mail: info@et-taqwa.com
et-taqwa@hotmail.com

web page: www.et-taqwa.com

AJVATOVICA

– BOGUMILSKA OSTAVŠTINA I NOVOTARSKA TRADICIJA –

Safet Suljić

Napisao:	Safet Suljić
Recenzija:	__________
Redaktor:	Safet Suljić
Lektor:	__________
DTP:	Ebu Talha
Dizajn:	Ebu Talha
Izdavač:	ET-TAQWA

1434/2013

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

UVOD

Hvala i zahvala Uzvišenom Allahu, dželle še'nuhu, Koji sve u mjeri stvori i odredi, Koji mu'mine Pravim putem uputi, a kafirima bolnu kaznu priredi.

Neka su salavat i selam na Njegovog odabranog roba i Poslanika, Muhammeda Ibn Abdullaha, sallallahu alejhi ve sellem, na one koji su se prihvatili Njegove upute, koji se drže Sunneta i na sve sljedbenike do Sudnjega Dana.

A zatim:

Allah, Uzvišeni, rekao je: "I neka među vama bude grupa ljudi koja na dobro poziva i naređuje dobro i odvraća od zla. To su oni koji su spašeni!" (Prijevod značenja sura Alu Imran, ajet broj104).

"Vi ste najbolji narod koji se ikada pojavio: tražite da se čini dobro, a odvraćate od zla, i vjerujete u Allaha!" (Prijevod značenja sura Alu Imran, ajet broj 110).

Huzejfe Ibn El-Jeman, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Tako mi Onog u Čijoj ruci je moj život, vi ćete naređivati dobro i zabranjivati zlo, ili će vam Allah uskoro poslati kaznu, pa ćete zatim Njega moliti, ali vam se odazvati neće!".

Kao i riječi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko uvede u islam jedan ružan običaj, biće mu teret i teret za sve one koji ga čine poslije njega, bez umanjenja njihovog tereta." (Hadis bilježi imam Muslim).

Svake godine dolaskom ljeta i Ajvatovice aktualizira se kod nas polemika o bosansko-hercegovačkim „svetim“ mjestima i „hodočašćima“ i neutemeljenosti istih.

Kao što znamo, u Bosni i Hercegovini su prisutna mnoga „dovišta“ i „mubarek“ mjesta koja ljudi masovno posjećuju smatrajući to ibadetom i vjerski utemeljenim djelom.

Najpoznatija među njima su vjerovatno Ajvatovica i Djevojačka pećina kod Kladnja. Tu se pored nekih kulturnih i zabavnih, prakticiraju i stvari koje su sa aspekta vjere veoma problematične.

Jedni su vatreni zagovornici ovih događaja, brane ih i smatraju poželjnim, a drugi su izričito protiv smatrajući da ovi skupovi i obredi u sebi imaju elemente idolatrije, novotarije i zabranjenog – što je istina po ovom pitanju.

Okupljanje vjernika samo po sebi nije ništa loše, niti je sporno organizovati neku manifestaciju u okviru šerijatskih normi, ali je itekako sporno otvoreno vezivanje određenih skupova i lokacija za neutemeljeni ibadet i smatranje istih sastavnim dijelom vjere - muslimani nikad do sada nisu imali dvojbi oko toga.

Doživljavanje nekih voda, stijena ili kabura blagoslovljenim mjestima je klasično idolopoklonstvo (Širk) kojem u islamu nema mjesta ni pod tačkom razno, a to su stvari koje se na ovim mjestima nažalost praktikuju.

Zbog toga se postavlja pitanje težimo li da budemo indijanci ili muslimani?

Ima li potrebe da pored ovolikog broja prekrasnih (uglavnom praznih) džamija idemo u šumu ili pećinu klanjati pokraj kabura?

Zbog toga bi narodu trebalo početi objašnjavati da pješačenje kilometrima kroz neku šumetinu da bi ibadetili na nekom „odabranom“ mjestu, ne samo da nije dobro djelo nego je totalno oprečno osnovnim akaidskim postulatima i veoma problematično za osobu koja ga prakticira.

Čak i zagovornici ovih manifestacija se slažu da spomenuti običaji nemaju nikakve veze sa islamom i da su to ostaci paganskog predislamskog vjerovanja i ubačenih elemenata iz kršćanstva, no iz nekih drugih razloga (koji su samo njima poznati) pravdaju njihovo održavanje.

Pomalo me razočara kada na televiziji svake godine gledam naše dede i nane kako u transu strastveno objašnjavaju da im je odlazak na vrelo Bune ili Ajvatovicu isti kao hadždž, a da gotovo niko iz zvaničnih vjerskih krugova i oni koji su se okitili sa dr., mr., prof... ne nalaze za shodno da reaguju na to i da bosanskom džahilskom društvu pojasne ispravvno vjerovanje i šta se može a šta ne u vjeri.

Ne možemo baš uvažiti argument da su ovi događaji bitni zbog jedinstva jer danas ti skupovi vjernike razjedinjuju u najmanju ruku koliko ih i sjedinjuju.

Ustalom, poznato nam je da se jedinstvo ne može graditi na nekoj bajkovitoj hikaji koja nije utemeljena ni naučno-historijski, a kamoli vjerski.

Ne može se graditi ni na paganskim običajima pridavanja svetosti i moći određenim prirodnim pojavama ili kojekavim izmišljenim ličnostima i evlijama. Jedinstvo treba graditi na ispravnom vjerovanju i utvrđenim islamskim principima.

Ne možemo reći ni da te stvari nisu trenutno najbitnije za nas jer se radi o samoj esenciji islama kao vjere. Ovdje ne govorimo o tespihu ili kapici nego o Širku kao jedinoj stvari koju nam Stvoritelj neće oprostiti.

Neispravno je i posmatrati ovo kao „specifičnost bosanskog islama“ jer se radi o vjerskom (akaidskom), a ne običajnom pitanju.

Sve dok i jedan dedo ili nana idu na Djevojačku pećinu doviti na kaburu ili smatraju da je Prusac „mala ćaba“, trebamo to tretirati kao problem.

I nakon što smo izložili uvodni dio o materiji koju je neophodno obraditi kako bi se spasio onaj ko je za upute a jasnim se učinila stranputica onome koje ju kao put izabrao, neophodno je također da se pojasni sam stav islama u pogledu organizovanja Ajvatovice i učešća u njoj?

No, prije nego li konkretno počnemo i damo Šerijatski propis Ajvatovici i učešća u njoj, neophodno je da definišemo samu Ajvatovicu i da se sa historijske strane osvrnemo na njenu pojavu i tradiciju, kao i da približimo čitateljima lik i djelo ličnosti Ajvaz-dede – Ko je i šta je on bio?!

ŠTA JE TO AJVATOVICA?

Odgovor na to pitanje možemo naći na zvaničnom RIJASETOVOM web-portalu, gdje se kaže: “To je tradicionalno dovište bosanskih muslimana u drevno m gradu Pruscu, i mjesto gdje se u jednom danuokupi najv iše ljudi u Bosni i Hercegovini. Iako u sebi ima i vjerskih elemenata Ajvatovica nije samo vjerska manifestacija. Ona ima za cilj okupiti na jednom mjestu veliki broj muslimana i osnažiti ih za budućnost.

Stoljećima su se muslimani okupljali na mjestu gdje je, prema kazivanjima, Ajvaz-dedina dova upućena Uzvišenom Bogu raspolutila stijenu i tako Prusac dobio toliko potrebnu vodu. Od 1949. godine, kada su krvavo spriječili održavanje Ajvatovice, komunistički režim je bio zabranio ovu manifestaciju. To je trajalo sve do 1990. godine, a od tada je Ajvatovica vjerskokulturna manifestacija čiji se sadržaji prezentiraju nekoliko dana u Bugojnu, Travniku, Donjem Vakufu i Pruscu.“[2]

Iz priloženog možemo doći do nekoliko bitnih zaključaka:

Prvi: Ajvatovica je tardicionalno dovište bosanskih muslimana.

Drugi: u sebi ima vjerskih elemenata.

Treći: u osnovi je vjerska manifestacija.

Četvrti: njen cilj je okupljanje muslimana.

Peti: to je stoljećima stara tradicija.

Šesti: povod njenog obilježavanja je Ajvaz-dedina dova upućena na tom mjestu.

Spomenuto se ukratko smatra zvaničnim stavom RIJASETA IVZ-a, ali više od toga možemo naći na web-portalu organizatora te manifestacije, gdje se kaže: “Ajvatovica je najveća tradicionalna vjersko-kulturna manifestacija Bošnjaka. Danas se početak Dana Ajvatovice obilježava organizovanjem različitih naučnih i kulturno-sportskih sadržaja. Tradicionalni ceremonijalni dio Ajvatovice počinje paradom konjanika i pješadije. Obično travnički muftija biva u vrhu kolone zajedno sa okićenim jahačima.

Bajraci, konji, tekbiri, ilahije su sastavni dio duha Ajvatovice. Povorka se približava šehidskim mezarjima iz doba sultana Fatiha i uči fatihu. Na Čardak-han povorka izbija u vrijeme sabah-namaza. Nakon klanjanja sabaha uči se i Ja’sin prusačkim šehidima i svim šehidima Bosne i Hercegovine. Zatim se nakon vrućeg čaja ili kahve vrši prozivka bajraka i formiranje ajvatovačke povorke. Na čelu je, kao i uvijek, bajrak Ajvaz-dedin, a iza njega ostali bajraktari, pješaci i konjanici.

Uče se ilahije i tekbiri cijelim putem sve do Ajvaz-dedine stijene na kraju koje se povorka zaustavlja. Tu se uči sura Feth i dova. Po završetku ovog dijela puta povorka izbija na ajvatovičku livadu na vrhu koje se nalazi pripremljena bina sa koje opet prigodni program izvode horovi ilahija i kasida. Ova posebna prilika se koristi za obraćanje uglednih vjerskih ličnosti. Podne namaz predvodi Reisu-l-ulema nakon čega je završen ovaj tradicionalni dio Ajvatovice.”

Dalje se kaže: “Ajvaz-Dedo, po kojem su vrelo i okolica dobili ime Ajvatovica, došao je u današnji Prusac s Istoka poslije turskog osvajanja Bosne. Bio je učen i nadasve poduzetan čovjek koji je neumorno radio na unapređivanju svog novog zavičaja i prosvjećivanju naroda. Kroz Prusac teče rijeka Prensa (nekadašnji naziv

i samog naselja), koja ni u to vrijeme nije bila za piće, a niti brojni bunari dovoljni za potrebe mjesta. Predaja kaže da je Ajvaz-Dedo nedaleko od Prusca našao snažno vrelo, ali prema mjestu zakrčeno stijenom dugom 74 metra i visokom oko 30 metara. Stijena je ometala provođenje vodovoda, pa se ovaj poduzetni i pobožni dobrotvor 40 dana uzastopce ranim sabah-namazom obraćao Svevišnjem da stijenu rastavi. Četrdeseto jutro učeći nakon namaza Ajvaz-Dedo zaspi i usnije da su se dva bijela ovna sudarila i rastavila stijenu. Prenuvši se iz sna, ugleda stijenu rastavljenu. Duž nastalog koridora kroz stijenu, položene su uskoro drvene cijevi kroz koje je potekla voda u Prusac. U znak Božije blagodati ljudi su počeli pohoditi mjesto gdje se desilo raspuknuće stijene. Ne zna se pouzdano kada je prvo "pohođenje Ajvatovici" održano.

Zanimljivo je da "pohod Ajvatovici" svoje periodično vremensko određenje nalazi u tradiciji zemlje Bosne, budući se početak ne vezuje niti za hidžretski kalendar niti za jedan od dva jedina konstitutivno određena muslimanska blagdana. Naime, obilježavanje Dana Ajvatovice pada u svaki sedmi ponedjeljak po Jurjevu (ili Jujrevu)."

Također se kaže: "Ta raspukla stijena nosi ime po legendarnom Ajvaz-dedi. Njemu se pripisuje da je preveo sve ljude sela Vesele na islam, kao i da je doveo vodu drvenim cijevima kroz stijenu za grad. Čini se, međutim, da je vjerovatnije, ako se uzme da je Ajvaz-dedo živio u drugoj polovini XVII stoljeća i kult Ajvatovice poznijeg postanka i tog vremena.

Dova se na Ajvatovici činila sedmog ponedjeljka poslije Jurjeva, uz prisustsvo više hiljada hodočasnika koji bi

dolazili pred stijenu organizovano pod bajracima. Ovo je ustvari i početak vjerovanja, molitve i učenja Ajvatovice."

Kaže se dalje: "Poslije smjene Mehmed-bega i dolaska u Bosnu Skender-bega, odnosno poslije osvajanja Bosne, u ove krajeve došla je jedna osoba pohvalnih svojstava iz krajeva Anadolije, po imenu Uvejz-dede. Tom prilikom naselio se u kasabu Prusac, koja se u to vrijeme ubrajala među veće kasabe. Godinama je ulagao veliki trud u vjersko prosvjećivanje stanovništva pomenute kasabe i širio islamsko obrazovanje. On je bio taj uzrok prelaska stanovnika tog kraja na islam. Svo kršćansko stanovništvo sela Vesele, u spomenutom kadiluku, primilo je islam zahvaljujući poticajnom djelovanju spomenutog učenjaka. I njihov svećenik po imenu Panča učio je pred Ajvaz-dedom i u jednoj godini uspio naučiti napamet časni Kur'an, pa su ga tamo postavili za muallima u mektebu. On je Boga molio da njegovi potomci, s oca na sina, budu muslimani. Zaslugom spomenutog učenjaka, muslimansko stanovništvo navedene kasabe prilično se uvećalo, a i dalje se širilo. Budući da nije bilo dovoljno vode za piće, mjesno stanovništvo se mučilo i oskudijevalo vodom u Pruscu. Nije bilo u blizini izvora koji bi se tamo doveo, a u mjestu Ajvatovici, pet čejreka sata hoda udaljenoj od spomenute kasabe, izvornu vodu pregrađivala je jako velika stijena.

Ova potreba stanovništva, koja se prenosi predajom, zadovoljena je pokretanjem duhovnih snaga spomenutog šejha. On se sklonio pod okrilje Božijeg spasa i svakog jutra, prije izlaska sunca, na spomenutoj stijeni, izlazio je na brežuljak i tu boravio u pobožnosti, moleći da se spomenuta stijena Božijom svemoći, raspukne. Tako je činio punih četrdeset dana. Četrdesetu noć usnio je da se stijena rascijepila i da voda teče. U zoru se digao i sa muridima i učenicima otišao do spomenute stijene i vidio kako je, uistinu, stijena raspukla po sredini i voda teče.

Tamo je uzvišenom Bogu iskazao veliku zahvalnost učeći dovu, a onda je u znak velike radosti ispaljeno iz pušaka. Iza toga napravljeni su čunkovi i voda dovedena u kasabu Prusac. Treba naglasiti da je voda iz stijene kao opomena i sjećanje. Opomena na Allahovu svemoć, a sjećanje na srce i dovu, što bješe jače od kamena.

Izvor koji se pije i na kome se žeđ ugasi, žeđ koja je potekla iz duše željna spoznaje, željna potvrde za istinom. Historija je to koja se ne piše, nego očima osvjedočava. Susret je to najtvrđeg i najmekšeg, kamena i duše čovječije. Ovdje vrijeme kao da nema vrijednost. Sve je dio vječnosti pred kojom ljudski um stoji i prelazi u sfere koje ga nadmašuju. Vjera je to čovječe, vjera koja nema ogradu niti granice… Eto, to je Ajvaz-dedo, to je bistri izvor vode, to je Ajvatovica dovište vjernika muslimana koje se ne zaboravlja nikada, pa ni onda kada je bila zabranjena.

Muslimani su, kao uspomenu na Ajvaz-dedu i dovođenje vode u grad, počeli posjećivati Ajvatovicu i učiti dove, poklanjajući se tom čovjeku i Bogu uz zahvalnost što je uradio. Konjanici, razna šarolika bosanska nošnja, učenje illahija, organizovanje bajraktara i povorki, molitve za mir, za kišu i sunce, za dobru rodnu godinu, poštivanje i čuvanje vrela i vode, zelenila i svega što čovjeku treba, postalo je vrijednost Ajvatovice. Nisu za dane Ajvatovice bili samo bajraktari i konjanici, niti samo učenje dova. U danima Ajvatoavice održavaju se razne kulturne, naučne i sportske manifestacije."

Još se spominje: "Ajvatovica je specifičan islamski običaj, ima autohtoni karakter, prerastao iz bogumilskih molitvi za kišu, plodnost i zaštitu ljetnih usjeva, kao dokaz da i dova na Ajvatovici sadrži elemente proljetnih molitvi za dobru godinu, može se navesti okolnost što nakon

održane dove pojedini težaci hodočasnici, obijaju i kupe prašinu sa Ajvaz-dedine stijene, da bi njome posuli svoje njive i livade, «kako bi rod što bolje ponio». I legenda o Ajvaz-dedi spominje sušne godine...” (Pogledati www.ajvatovica.org.ba/ajvatovica).

Također, informaciju više o ovom događaju nalazimo i na oficijelnoj stranici Wikipedie gdje stoji: „**Ajvatovica** je najveće dovište muslimana u Evropi i jedno od najstarijih u Bosni. Ajvatovica je duboko ukorijenjena u identitet Bošnjaka sa tradicijom dugom pet stotina godina. Smještena je u podnožju planine Šuljage i udaljena šest-sedam kilometara od starog grada Prusca, nekadašnjeg Akhisara (Bijeli Grad), izuzetno značajnog urbanog centra za vrijeme Bosanskog pašaluka. Ajvatovica je specifičnost bosanskih muslimana, jer ima autohtoni karakter, prerastao iz tradicija Crkve bosanske odnosno krstjanskih/bogumiliskih molitvi za kišu, plodnost i zaštitu ljetnih usjeva. Tradicija Ajvatovice se veže za staru tradiciju Bosne, na način da početak Ajvatovice pada sedmoga ponedjeljka po Jurjevu, umjesto određivanja početka po hidžretskom kalendaru.

Ne zna se pouzdano kada je prvi pohod Ajvatovici održan, ali se zna da je Ajvatovica dobila ime po Ajvaz-dedi, islamskom učenjaku i dervišu koji je živio u 15. vijeku. Ajvaz-dedo je došao u Bosnu sa sultanom Fatihom II 1463. godine i dobio zadatak da u Skoplju[1] širi Islam. Ajvaz-dedo je Bošnjacima objašnjavao islam na blag i primjeren način, prije svega na ličnom primjeru. Pomagao je mještane i rješavao njihove svakodnevne probleme, što je karakteristično za sufije tog doba. Za Ajvaz-dedu legenda kaže da je pronašavši dobro planinsko vrelo nastojao dovesti vodu u Prusac, koji je oskudijevao vodom. Nedaleko od samog vrela ispriječila mu se stijena duga 74, široka 30 metara. Narodna predaja kaže da

se Ajvaz-dedo četrdeset dana uzastopno ranim sabah-namazom obraćao Bogu da stijenu rastavi. Četrdeseto jutro učeći dovu nakon sabah-namaza je zaspao i u snu vidio kako su se dva bijela ovna sudarila i stijena se rastavila. Kada se probudio vidio je stijenu rastavljenu. Nakon toga je Ajvaz-dedo sagradio vodovod od drvenih tomruka (cijevi) i proveo ga kroz spomenutu stjenu do Prusca. Nije poznato koliko je ovaj vodovod bio u ispravnom stanju iza smrti Ajvaz-dede, ali se zna da je prvi popravak vodovoda izvršio Šejh Hasan Kafi Pruščak. Zatim ga je obnovio bosanski namjesnik Miralem-paša početkom 1785. godine. Ovaj vodovod koristi Pruščacima sve do 1931. godine kada je higijenski zavod iz Banja Luke napravio moderan vodovod.

Pohod Ajvatovici podrazumijeva i određenu ceremoniju koja se sastoji iz: klanjanja sabah-namaza na otvorenome, polaska do mjesta okupljanja gdje se uči kur'anska sura Jasin, pijenja kahve ili čaja, formiranja povorke kojnanika na čijem čelu se nalazi bajraktar koji nosi bajrak Ajvaz-dede, učenja ilahijâ, izgovaranja tekbirâ (Allahu ekber - Bog je najveći), prolaska kroz stijenu, učenja kur'anske sure Feth (Pobjeda), te vaza (predavanja) na livadi i zajedničkoga klanjanja podne-namaza na otvorenome.

Nakon 1946. godine, Ajvatovica je bila zabranjena od tadašnjih komunističkih vlasti. Tradicija se obnavlja 1990. godine i otad desetine hiljada muslimanskih vjernika ponovno dolazi na Ajvatovicu. Današnja Ajvatovica se obilježava u vidu manifestacije "Dani Ajvatovice" širom Bosne, a posebno u općinama Srednje Bosne (Gornji Vakuf, Donji Vakuf, Bugojno, Travnik), dok se centralna manifestacija održava u Pruscu. Jubilarna, 500. manifestacija je održana u junu 2010. (Pogledati http://bs.wikipedia.org/wiki/Ajvatovica).

KO JE AJVAZ-DEDO?

Prema legendi, Ajvaz-dedo je živio i djelovao u Pruscu. U njegovo doba u Pruscu nije bilo tekuće vode. Ajvaz-dedo je iznad Prusca pronašao vrelo do kojeg je bilo teško doći zbog strmog i krševitog puta. Voda iz ovog vrela nije mogla dolaziti do Prusca zbog stijene koja se ispriječila ispred nje. Na ovu stijenu je Ajvaz-dedo išao sedam ponedjeljaka po starom Jurjevu i Bogu dovu činio da se stijena rascijepi i da kroz nju voda u Prusac dođe. Taman kada je navršio erbein – četrdesetu jutarnju dovu, vidje u snu kako su se dva ovna sudarila pa odmah rastavila. Sutradan kada je opet došao, našao je stijenu na dvije strane rastupljenu, te je kroz nju vodu do Prusca proveo.

Premda nema ni jednog muslimana u Bosni i Hercegovini, pa i šire, koji nije čuo za Ajvaz-dedu i legendu o njemu, ipak historičari još uvijek nisu došli do čvrstih dokaza o tome ko je Ajvaz-dedo i kada je živio?

Povjesničari se slažu da je bio historijska ličnost i to je sve. Postoje dva mišljenja o porijeku Ajvaz-dede i vremenu u kojem je živo.

Prema prvom, Ajvaz-dedo je iz Anadolije došao u Bosnu nakon osvojenja i nastanio se u Pruscu. O njegovom životu i djelovanju u Muvekkitovoj povijesti Bosne stoji: „Poslije osvojenja Bosne, u Bosnu je došla jedna osoba pohvalnih svojstava iz krajeva Anadolije, po imenu Uvejz-dede. Tom prilikom naselio se u kasabu Prusac, koja se ubrajala među veće kasabe. Godinama je ulagao veliki trud u vjerskom prosvjećivanju stanovništva spomenute kasabe i

širenju islamskog obrazovanja, i tako bio uzrokom prelaska na islam stanovnika toga kraja. Sve kršćansko stanovništvo sela Vesela, u spomenu-tom kadiluku, primilo je islam zahvaljujući poticajnom djelovanju spomenutog učenjaka. I njihov svećenik po imenu Panča učio je pred navedenim i u jednoj godini uspio naučiti napamet časni Kur'an, pa su ga tamo postavili za muallima u mektebu. On je Boga molio da njegovi potomci, s oca na sina, budu muslimani. Zaslugom spomenutog učenjaka, muslimansko stanovništvo navedene kasabe prilično se uvećalo, a i dalje se širi." Slične informacije vezane za datum, porijeklo i djelovanje Ajvaz-dede nalazimo u sarajevskoj Salnami za 1877-8., godinu, te kod drugih pisaca koji su istraživali život ovog prusačkog velikana .

Prema drugom mišljenju Ajvaz-dedo bio je bogumil, zapravo, jedan od čelnika Crkve bosanske. U svom poznatom djelu Historija bosanskih bogumila Salih Jalimam tvrdi da je historijski utvrđeno da je Ajvaz-dedo bio bogumil, te da je vidljiva asocijacija na relaciji dedo-did bosanskih bogumila. Međutim interesantno je, kako to primjećuje Edin Šaković, da dr. Jalimam ne navodi izvore iz kojih je vidljivo da je Ajvaz-dedo bio bogumil, niti o kakvoj se asocijaciji radi na relaciji dedo-did.

Mišljenje da je Ajvaz-dedo porijeklom iz naše zemlje zastupa i dr. Muhamed Hadžijahić, jedan od najpoznatijih bošnjačkih historičara XX vijeka. Interesantno je da Hadžijahić u dva različita teksta datira Ajvaz-dedu u dva različita perida. Na osnovu Ajvaz-dedine kaside koja navodno govori o prodoru kralja Matijaša u Bosnu, a koji se desio 1480. godine, dakle u prvim godinama

islamizacije, Hadžijahić je iznio stav da je Ajvaz-dedo bio alhamijado pjesnik, te da je njegova kasida najstarija alhamijado pjesma u Bosni i Hercegovini. Sedam godina kasnije u tekstu pod naslovom „Pećina u Brateljevićma kod Kladnja kao kultno mjesto“ objavljenom u Glasniku VIS-a, Hadžijahić kaže: „Iako se Ajvaz-dede obično vremenski situira u prvo doba islamizacije, smatramo da se njegovo djelovanje ima datirati u kasnije doba, čak u drugu polovicu XVII stoljeća. On je moguće i jedan od naših alhamijado pjesnika. O svemu tome bit će raspravljano u posebnom radu o Ajvaz-dedi i njegovoj pećini“.

Na žalost, dr. Hadžijahić je umro nekoliko godina kasnije (1986.) i, koliko je meni poznato, nije uspio u svojoj namjeri da objavi članak o Ajvaz-dedi i njegovj pećini. (Pogledati: www.preporod.com/index.php/vjera/islamske-teme/1278-prusa-ajvaz-dedo.html).

SAVRŠENSTVO ŠERIJATA I OPASNOST „BOSANSKOG TRADICIONALOG ISLAMA“

Primjer Allahovog šerijata je kao primjer Nuhove lađe, onaj ko se ukrca u tu lađu, bit će sigurno spašen, a onaj koji to odbije, utopit će se i stradati. I kao što se istina i zabluda ne mogu nikada sresti na sredini puta, tako isto se ne mogu sresti i spojiti islam koji je Allah objavio i novotarije koje su ljudi protokom vremena uvodili i pripisivali islamu.

Nažalost, i pored jasnih Allahovih, džellešanuhu, i Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, upozorenja na opasnost i pogubnost novotarija, neki ljudi koji islamu pripadaju su, iz samo njima poznatih razloga, pokušali u čisto i nepatvoreno islamsko učenje i vjerovanje ubaciti različite vidove novotarija koje se u potpunosti kose sa islamom.

Eklatantan primjer takvih novotarija su i tzv. dovišta u Bosni i Hercegovini koja su vremenom postala neodvojivi dio bošnjačko-islamske tradicije.

I da stvar bude još gora, ta dovišta se svake godine, početkom proljeća pa do kraja ljeta, zavisno o kojem se dovištu radi, organiziraju pod pokroviteljstvom Islamske zajednice u BiH iako takvi običaji nemaju utemeljenje u islamu i nisu poznati nigdje drugo u islamskom svijetu. Dovišta nikla na paganskim svetištima U našim krajevima postoje mnoga mjesta koja se smatraju odabranim i blagoslovljenim i poznata su kao dovišta poput:

Ajvatovice kod Prusca, zatim Karići kod Vareša, Divič kod Zvornika, Buna u Blagaju kod Mostara, Dobre vode kod Foče, Brateljevićka pećina kod Kladnja itd.

Ako kažemo da su ta dovišta novotarija i da nemaju uporišta u islamu, kako su onda nastala i zašto su uvedena u praksu bosanskih muslimana!? Prije svega treba reći da je na temelju historijskih činjenica i podataka utvrđeno da se većina spomenutih i nespomenuti dovišta u Bosni i Hercegovini nalazi na mjestima nekadašnjih bogumilskih hiža.

Naime, poznato je da Crkva bosanska nije imala sakralnih objekata i odlučno je zabranjivala njihovu gradnju. Umjesto toga izabirana su mjesta u prirodi na otvorenom – po nekim tvrdnjama to su bila stara paganska svetišta. Ova mjesta su se još zvala i crkvišta. Po svemu sudeći, bogumilsko stanovništvo koje je primilo islam, zadržalo je sjećanje na ta mjesta pretvorivši ih u tzv. dovišta. Dove pod otvorenim nebom održavale su se u tačno određene dane u godini koji nisu bili vezani za hidžretski kalendar.

Dove su u pravilu održavane utorkom, pa ih je narod još zvao i dove "utorkovače". Ono što je sa akaidskog stanovišta potpuno pogrešno i nedopustivo, jer predstavlja udar na temelje islamskog vjerovanja, a na što rijetki pojedinci iz krovne vjerske institucije Bošnjaka skreću pažnju, jeste činjenica da većina onih koji posjećuju ova mjesta vjeruju da je ibadet u njima bolji od ibadeta na drugim mjestima, vjeruju naprimjer da kamenje na Ajvatovici krije u sebi čudotvornu moć, da liječi mnoge

bolesti i da se na tom mjestu dova sigurno prima. Da stvar nije nimalo bezazlena svjedoči i to što ljude koji posjećuju Ajvatovicu nazivaju hodočasnicima, a termin hodočasnik u arapskom jeziku ima samo jedno značenje – hadžija.

Zato nije čudo što je Ajvatovica u narodu poznata i kao "Mala Ćaba". Indolentan odnos i prešućivanje takvih pojava od strane Islamske zajednice u najmanju ruku je zabrinjavajući, jer to znači prešućivanje opasnog sujevjerja koje je samo po sebi jedan vid neoprostivog grijeha – širka. Osim toga, predstavnicima Islamske zajednice poznato je, kako smo već kazali, da mnogi historijski izvori, koji su vjerovatno i najbliži istini, govore da su sva dovišta u Bosni i Hercegovini samo naslijeđe paganske tradicije obojene islamom i islamskom terminologijom i da su nikla na najobičnijim narodnim predanjima i legendama.

Tako mnogi historičari kažu da je naprimjer Ajvaz-dedo bio bogumil, zapravo, jedan od čelnika Crkve bosanske. U svom poznatom djelu "Historija bosanskih bogumila", Salih Jalimam tvrdi da je historijski utvrđeno da je Ajvaz-dedo bio bogumil zbog molitve na starobogumilskoj hiži, i zbog prefiksa "dedo", jer su najviši bogumilski dostojanstvenici imali titulu "did, djed."

Što se tiče Djevojačke pećine, ona je uz Ajvatovicu najveće dovište u BiH, a za nju je također vezana legenda o djevojci čiji se mezar nalazi na uzvišenju na kraju pećine. U narodu važi uvjerenje da umivanje vodom koja curi niz zidove pećine donosi zdravlje. Legende pune

sujevjerja i širka Slična se legenda veže i za dovište Dobre vode koje je smješteno nedaleko od sela Zarudina u općini Foča. Naime, Dobre vode su u narodnoj legendi vezane za dvojicu "evlija", šejha Murata i njegovog sina šejha Saliha čiji se mezari nalaze u turbetu koje je sagrađeno u zaseoku Zarudini. Bošnjaci svake godine idu na to dovište, jer su ubijeđeni da je to blagoslovljena voda koja ima čudotvornu moć. Postoji legenda koja kaže da je jednog ljeta u vrijeme žetve i vrševine, Salih, sin šejha Murata, bio u vojsci tadašnje Turske carevine.

Šejh Murat je vrhao žito na guvnu koje se nalazilo nešto ispod današnjeg turbeta. I kada je bio u pola vršaja, napustio je vršaj, uzeo je vile sa kojima je pretresao još neovršeno žito i počeo da udara po koprivama i havdici ponikloj uz ogradu. Kada se njegov sin Salih vratio sa fronta, nakon što su se ispitali za zdravlje, šejh Murat je upitao sina kako je bilo na toj vojni. Sin Salih je odgovorio: "Babo, da onaj dan ne bi tvojih vila, svi bismo izginuli".

Dakle, šejhove ''mubareć" vile spasile su tursku vojsku u odlučujućem momentu i one su bile važnije od kompletnog naoružanja i silne turske vojske. Osim što niko normalan neće povjerovati u ovu bajkovitu hićaju, jer je svojevrsni napad i uvreda za ljudski intelekt, ona je još upitnija sa čisto vjerskog aspekta, jer je puna širka i pripisivanja moći vilama koje se nalaze u rukama nekakvog šejha.

Pitamo se samo zbog čega su onda Turci išli u tolike bitke i gubili vojnike kad su jednostavno sultani mogli angažirati šejhove da mlate vilama i grabljama po

koprivama i halugama i priskrbiti sebi sigurne pobjede. Očito je da su turski sultani i kapetani, a posebno ulema, bili daleko od vjerovanja u legende, a blizu prirodnog islamskog vjerovanja koje im nije dalo da se survaju u ponor sujevjerja. Za svoj ummet najviše se bojim imama zabluđivača Zašto se onda kod Bošnjaka vjera islam i njeni veličanstveni propisi zamjenjuju kojekakvim običajima koji su daleko od vjere!? I zašto muslimani, umjesto da zahvaljuju Allahu na blagodati islama, izmišljaju novotarije u vjeri od kojih nikakve koristi nemaju!? Jer, onaj ko poznaje islam i ko je osjetio slast života u okrilju Allahove upute, ni za šta na svijetu ne bi je mijenjao.

To je lijepo objasnio Ibn Tejmijje, rahmetullahi alejhi, kada je kazao: ‘’Onaj ko zna kakve su se sve novotarije uvukle u vjeru, molitve, ibadete i praznike ehlul-kitabija i drugih naroda i koliko ih je to udaljilo od istine koja im je bila objavljena i kakvu štetu im je to prouzrokovalo, iako su njihovi učenjaci i svećenici priznavali da im te običaje poslanici nisu propisali i naredili, taj će povećati svoju zahvalnost Allahu na islamu."

Zatim, zašto vjerske vođe, odnosno oni kojis u se okitili sa dr., mr., prof… staju iza takvih projekata umjesto da se bori protiv njih?

Novotarije ionako lahko nalaze svoje mjesto kod priprostih masa, što potvrđuju mnogi kur’anski ajeti i hadisi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a kamoli kada ih oni koji se pripisuju znanju i vođe jednog naroda podržavaju, jer narod se povodi za svojim

vođama i ne pita je li ispravno ili nije ono u šta ih pozivaju .

Upozoravajući na opasnost novotarija, Sufjan Sevri, rahmetullahi alejhi, je rekao: "Novotarija u vjeri je draža šejtanu od grijeha koji neko počini, jer se ljudi vjernici kaju zbog počinjenih grijeha, a zbog novotarije se neće pokajati." A neće se pokajati zbog novotarije zato što je smatraju dobrim djelom i za nju očekuju nagradu, pa kako da se od sevaba pokaju. Kad god je ulema bila na visini zadatka, novotarije su teže nalazile mjesto u narodu i čistota vjere bila je sačuvana i nepomućena.

A kakav su odnos istinski učenjaci imali prema novotariji, svjedoči predaja koju bilježi imam Seferaini u kojoj stoji da je halifa Omer, radijjallahu anhu, čuo da neki muslimani odlaze kod drveta pod kojim su se ashabi zakleli na vjernost Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, na Hudejbiji, i tu su klanjali namaz i tražili pod tim drvetom blagoslov i berićet, pa je Omer, radijjallahu anhu, odmah naredio da se to drvo posječe bojeći se da se ta novotarija ne proširi u narodu i da ne izazove smutnju. Brigu za čuvanje sunneta možemo naučiti i od našeg velikog alima Mehmeda Handžića koji je, sažalijevajući i upozoravajući muslimane u i oko Prusca, govorio: "Tako je naprimjer neuki i priprosti dio našeg bosanskohercegovačkog muslimanskog svijeta postavio u vezi s nekim Ajvaz-dedom svetkovinu, koju nazivaju Ajvatovica, a sastoji se u tome da se u određeni dan svijet sakupi nedaleko od Prusca, posjeti kabur Ajvaz-dedin i kod nekakve stijene uče razne dove.

To se toliko kod seljaka uvriježilo, da ga smatraju, kako to običavaju reći, 'malim hadžom'."

Ovakve primjere trebaju slijediti imami i ulema, a ne povlađivati narodu radi nekih dunjalučkih interesa i ne povoditi se za vrlo krhkom i neodrživom argumentacijom onih koji spomenute novotarije svrstavaju u ‘’bid’a hasene’’ – ‘’lijepe novotarije’’, niti za onima koji u tim dovištima vide priliku oživljavanja i očuvanja naše tradicije i nacionalnog identiteta.

Jednostavno zbog toga što nije naš adet da gradimo i čuvamo nacionalni, a još manje vjerski identitet i tradiciju po šumama i gorama - to je običaj nekih drugih naroda.

I ljudi koji poznaju šerijat, a njih u Bosni i Hercegovini danas, hvala Allahu, ima nemali broj, ako ne žele sebe prepoznati u hadisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Za svoj Ummet najviše se bojim imama zabluđivača", moraju imati na umu i to ljudima objasniti, da svetost mjesta i vremena određuje samo Allah, džellešanuhu.

Čovjek nije Zakonodavac da bi određivao koje je mjesto sveto ili koje je vrijeme sveto.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučio nas je da na Zemlji postoje tri mubareć (sveta) mjesta, kada je rekao: "Ne poduzima se putovanje osim radi posjete triju džamija: El-Mesdžidul-harama, moje džamije u Medini i Mesdžidul-aksa." (Hadis bilježi imam Buharija).

Sva ostala dovišta i svetišta su novotarije, njih su ljudi izmislili i proglasili ih svetim čineći tako veliki grijeh.

Zbog opasnosti koje u sebi nosi svaka novotarija, ne smije se šutke posmatrati i prelaziti preko njihovog uvođenja i prakticiranja, jer bi u tom slučaju šutnja značila odobravanje.

STAV ISLAMA U POGLEDU ORGANIZOVANJA AJVATOVICE I UČEŠĆA U NJOJ?

Islam kao savršena vjera nije ostavila niti jedan segment ljudskog života a da to nije pojasnila, a ponajviše oko čega je bazirana ova vjera i zbog čega su ustvari poslati vjerovjesnici, obavjeljene knjige, vođen džihad... jeste ustvari POZIV U OBOŽAVANJE ALLAHA JEDINOG I KLONJENE ŠIRKA I NOVOTARIJA KOJE VODE KA ŠIRKU.

Imajući u vidu prethodne riječi namaće se potreba da se odgovori na neka važna pitanja koja su direktno u svezi s Ajvatovicom i općenito svim „dovištima“ i „mubarek“ mjestima koje je bošnjački (džahislki) narod uzeo kao svetkovine i predmetom ibadeta pa čak i obožavanja.

Dakle, kakav je sud i stav islama u pogledu da li je ispravno i u islamu utemeljeno (dozvoljeno) sljedeće:

-posebno određivanje nekog mjesta i vremena za činjenje dove,

-poduzimanje putovanja radi pohođenja (posjete) nekog mjesta,

-ponavljanje posjete nekog mjesta svake godine radi činjenja dove,

-posjeta nečijem kaburu u određeno vrijeme i ponavljanje te posjete svake godine,

-poduzimanje putovanja radi posjete nečijem kaburu,

-organizovanje ovakvih skupova,

-odazivanje i učešće na ovakvim skupovim.

Prethodno smo kazali da je ova vjera usavršena riječima Allaha, azze ve dželle: “Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera.” (Prijevod značenja sura Al-Maida, ajet broj 3).

Hafiz Ibn Kesir, rahmetullahi alejhi, u komentaru (tefsiru) ovoga ajeta kazao je: “Riječi Uzvišenog: "Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." Ovo je najveća blagodat Uzvišenog Allaha prema ovome Ummetu, kada im je vjeru učinio savršenom i potpunom tako da nemaju potrebe za drugom vjerom, niti za nekim drugim vjerovjesnikom pored svoga, Allahov blagoslov i spas neka je na njega, jer ga je Uzvišeni Allah učinio pečatom vjerovjesnika i poslao ga svim ljudima i džinima, pa je dozvoljeno samo ono što je On dozvolio, a zabranjeno je ono što je On zabranio i nema nikakve vjerske stvari, a da je On nije uzakonio .

Sve ono što je saopćio sušta je istina u kojoj nema nikakve laži niti nedosljednosti, kao što i kaže Uzvišeni: "Riječi

tvoga Gospodara vrhunac su istine i pravde", tj. vrhunac istine u saopćavanju i vrhunac pravde u imperativima i zabranama. Pa kada im je usavršio vjeru, blagodat je bila potpuna .

Poradi ovoga Uzvišeni kaže: "Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera", tj. budite vi zadovoljni sa njime za sebe, jer je to vjera s kojom je zadovoljan Allah, s kojom je poslao Najboljeg od časnih poslanika, preko kojeg je poslao Najslavniju knjigu .

Poslije ovoga ajeta vjernici muslimani neće imati nikada potrebu za nekakvim dodavanjem, jer je Uzvišeni Allah već učinio islam savršenom vjerom i neće ga nikada okrnjiti i zadovoljan je s njim, pa ga neće nikada odbaciti. Ovaj ajet je objavljen na Dan Arefata. Poslije njega nije objavljeno nešto što je dozvoljeno ili je zabranjeno, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslije Arefata preselio je na ahiret (nakon osamdeset i jednog dana.

Prenosi imam Ahmed od Tarika bin Šihaba /24/, da je neki jevrej došao do Omera bin El-Hattaba i rekao: "Zapovjedniče pravovjernih, vi, uistinu, imate jedan ajet u vašoj knjizi - koji da je nama jevrejima objavljen - mi bismo uzeli dan njegove objave za praznik." On je upitao: "A koji ajet?" Odgovorio je: "Riječi Uzvišenoga: "Sad sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio ".

Tada Omer reče: "Tako mi Allaha, ja znam dan u kojemu je objavljen Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve

sellem, a i sahat u kojemu je objavljen Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Bilo je to u predvečerje na Arefatu i to u Petak." Prenose ga El-Buhari, Muslim, Et-Tirmizi i En-Nesai. O ovome su preneseni mutevatir hadisi u čiju vjerodostojnost nema nikakve sumnje, a Allah najbolje zna.“ (Pogledati Tefsir Ibn Kesir, komentar sure Al-Maide ajet broj 3).

Prema tome, nijedan događaj niti postupak ne izlazi iz okvira jednog od pet šerijatskih propisa i to: FARZ (obaveznog) ili HARAM (zabranjenog) ili MUSTEHAB (preporučenog) ili MEKRUH (pokuđenog) ili pak MUBAH (dozvoljenog) .

Svaki govor o islamu i njegovim propisima mora biti potkrijepljen validnim šerijatskim dokazima (Kur'anom i Sunnetom) i nikome nije dato pravo i mogućnost da govori o ovome po svojim pretpostavkama i mišljenjima.

Sve gore spomenute aktivnosti vezane za Ajvatovicu nemaju svoje osnove niti utemeljenja u islamu i njegovim jasnim i čistim propisima. To je jedna negativna novotarija (bidat) u vjeri koja je zabranjena da se čini jasnim hadisima Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, koji kaže: "Ko uvede u ovu našu vjeru ono što nije od nje odbačeno je".(Hadis je Muttefekun alejh).

I kaže Poslanik: "Najgore stvari su novotarije u vjeri, a svaki bid'at (novotarija) je dalalet (zabluda)." (Hadis bilježi imam Muslim).

Tako je određivanje nekog mjesta ili vremena za činjenje dove, što nema osnove u Šerijatu i dokaza u islamu, izmišljeno i uvedeno u ibadet (dovu) koji je iako u osnovi utemeljen, učinilo novotarijom (bidatom) koji se ne smije činiti jer mu je dodato ono što nije propisano .

Poznato je da su ibadeti striktno određeni i precizirani i da nije dozvoljeno ništa u njima mijenjati, niti im bilo šta novo dodavati. Propisivanje vjere je isključivo pravo samo Allaha, subhanehu ve teala, i niko od Njegovih stvorenja u tome nema nikakvog udjela.

Kaže Uzvišeni Allah: "Imaju li oni božanstva koja su im propisala od vjere ono što Allah nije dozvolio?" (Prijevod značenja Kur'ana, sura Eš-Šura, ajet 21)

Putovati radi vjerskog pohođenja nekog mjesta nije dozvoljeno zato što su samo tri mjesta na Zemlji karakteristična po odlascima u njih radi takve posjete.

Kaže Allahov poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem: "Ne poduzima se putovanje osim ka tri mesdžida: El-Mesdžidul Haramu, El-Mesdžidul Aksau i ovom mom mesdžidu." (Hadis je Muttefekun alejh)

Namaz na ovim mjestima je posebno cijenjen i vrijednovan. Što se tiče ostalih mesdžida i džamija, one su na istom stepenu vrijednosti i nije dozvoljeno posebno ići na put da bi se posjetile, jer se time posebno vrijednuju mimo drugih, a za to nema šerijatskog dokaza .

Kada je to sa džamijama kao najodabranijim mjestima na Zemlji, onda su druga mjesta još preča da se musliman kloni putovanja radi njihove vjerske posjete. To je

oponašanje onih koji su zabludjeli slijedeći svoje strasti i pretpostavke.

Nikada nije zapamćeno od ashaba da su išli u posjetu nekih mjesta radi ibadeta na njima, već su od njih upućenima poznate izreke kritike takvog postupka. Stvar je još gora ako se ta putovanja poduzimaju u određeno vrijeme radi posjete nečijeg kabura, jer je to put koji vodi širku.

Allahov poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem je rekao: „Nemojte moj kabur uzeti svetkovinom" (Hadis bilježe imami Ebu Davud i Ahmed), tj. nemojte u određeno vrijeme, u jedan određeni dan, naročito sakupljanje i naročite obrede vezati za moj kabur.

Pa kada je stvar ovakva sa kaburom Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zar bi svetkovine vezane za kaburove drugih osoba mogle biti dozvoljene?

Mehmed ef. Handžić, rahmetullahi alejhi, koji slovi za autoritativnog alima koji je afirmisao nauku Kur'ana i Sunneta na našim prostorima u svojim "Vazovima" (str. 67) kaže sljedeće: "Tako je, na primjer, neuki dio našeg bosansko-hercegovačkog muslimanskog svijeta postavio u vezi s nekim Ajvaz-dedom svetkovinu, koju nazivaju Ajvatovica, a sastoji se u tome, da se u određeni dan svijet sakupi nedaleko od Prusca, posjeti kabur Ajvaz-dedin i kod nekakve stijene uče razne dove. To se toliko kod seljaka uvriježilo, da ga smatraju, kako to običavaju reći, 'malim hadžom".'

Kada se ovom negativnom činu doda još i miješanje muškaraca i žena, nedolično neislamsko oblačenje i ponašanje i druge neispravnosti koje se dešavaju tom prilikom, a koje niko ne sprječava niti otklanja, stvar biva još gora. Ima naznaka da je dotični Ajvaz dedo bio bogumil, tako da se spomenutom dodaje još jedna negativnost, a to je uspostavljanje obreda vezanih za nemuslimane, što je još najgore.

Neki će potražiti opravdanje u nacionalnom karakteru skupa, što niukom slučaju nije ispravno, jer kada se nije dozvoljeno sakupljati ovom prigodom i na tom mjestu iz vjerskih razloga, onda pogotovu iz nekih drugih nije.

Neki će reći da je to naša tradicija, što takođe nije ispravno, jer je naša tradicija ispravna i izvorna vjera islam, a ne običaji neznalica i slijepo slijeđenje nekih predaka koji su u ovom jasno pogriješili, pa ako ih u neispravnom budemo slijedili njihov grijeh će se samo povećati, a time im kod Uzvišenog Allaha ugled nećemo povećati.

Neki će spominjati potrebu jedinstva i okupljanja našeg muslimanskog naroda u ovakvim prigodama, posebno u ovim vremenima punim iskušenja .

Kažemo, istina je da u ovome nije pravo i istinsko jedinstvo i okupljanje, već samo zavaravanje naroda i njegovo dalje udaljavanje od rješenja suštinskih problema koji nas tište kao neodvojivi dio našeg velikog islamskog Ummeta danas.

Neki će se pravdati učešćem na ovakvim skupovima nekih ljudi koji su za njih autoriteti i na koje se oni ugledaju i u koje imaju povjerenja .

Kažemo, činjenica je da niko ne može među ljudima biti veći autoritet od Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, niti bolje poznavati vjeru od njega, a on je to jasno zabranio.

Islam i njegovi propisi nisu bili samo za ono mjesto i vrijeme, već ostaju trajno dok je svijeta i vijeka do Sudnjeg dana. Nema više novih poslanika niti novih objava koje bi derogirale ili promijenile postojeće islamske propise. Oni koji drugačije govore poigravaju se sa vjerom i time ostvaruju sitne ovosvjetske koristi kupujući svoju propast na Ahiretu.

Kada imamo spomenuto u vidu onda shvatamo da organizovanje Ajvatovice, kao i učešće u njoj, nije islamom dozvoljeno i sa sobom ne nosi sevab već očiti grijeh, te se musliman nipošto ne smije upuštati u tako nešto, a oni koji su to radili u prošlosti dužni su se pokajati Uzvišenom Allahu, subhanehu ve teala, i objasniti ljudima da to ne smiju više činiti.

KO JE ODGOVORAN I KO TREBA DA POPRAVLJA NAROD I NJHIHOVO VJEROVANJE?

Kažem, svaki čovjek do koga je doprla ispravna vjera dužan je da kada vidi neki munker (grijeh) isiti popravlja i da niukom slučaju ne smije da prešuti i ostavi naređeivanje na dobro a odvraćanje od zla.

Dokaz ovome su riječi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Ko od vas vidi neko loše djelo, neka ga izmijeni (ukloni) svojom rukom (prisilno), a ako ne bude u stanju neka to uradi riječima (neka naređuje i savjetuje da se ukloni), a ako ni to ne bude u stanju, neka ga bar srcem svojim prezire, a to je najslabiji vid imana." (Sahih Muslim).

KOMENTAR HADISA:

Rijči: *"Ko vidi…"*, da li se odnose ove riječi isključivo na ono što se vidi ili su one općenite forme pa obuhvataju i ono što se vidi očima, čuje ušima, ili dopre vijest putem pouzdane osobe…?
Odgovor: Pod ovim riječima se misli na općenito znanje o lošem dijelu, bez obzira koji putem od navedenih puteva ta stvar (vijest) doprla do nas.
I ako vanjština hadisa upućuje da se odnosi na stvari (vijesti) koje se vide okom, no svaki puta kada je moguće da se odnosi na više stvari ili da bude specifične forme tada se uvijek taj krug proširi i biva obuhvatniji.
Riječi: *"… neko loše djelo…"*, (munker) obuhvata sve ono što je Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranili da se čini, a što opet kada se analizira biva loše i ogavno djelo.

Također, munker (loše djelo) mora da bude takve prirode da nema razilaska (drugog tumačenja) kod ljudi oko toga da je to loše i ružno djelo (da bude jasno) i to od strane onoga koji sprečava i kome se sprečava to djelo, a također da čovjek koji čini to djelo (grijeh) ne uzima za ispriku neki slab (daif) dokaz koji nema osnovu.
No, ukoliko bi stvar koja želi da se spreči bila iz domena pitanja idžtihada onda se neće ta stvar sprečavati, niti onaj koji ju čini na bilo koji način uznemiravati.
Riječi: *"…neka ga izmijeni (ukloni) svojom rukom (prisilno) …"* odnosno, neka to loše djelo izmijeni ili spriječi svojom rukom pa čak uz prisilu ukoliko je u mogućnosti, a to neće dovesti do veće štete.
Primjer: Ko vidi kod čovjeka neki muzički instrument (koji nije halal da se koristi) on će da razbije (slomi) taj instrument (ako to neće dovesti do veće štete ili kontraefekta).
Riječi: *"…a ako ne bude u stanju neka to uradi riječima (ne ka naređuje i savjetuje da se ukloni)…"*, a ako ne mogne da munker (loše) djelo ukloni rukom onda će to jezikom (riječima) tako da tu stvar opiše i predstavi kao ružnu, ogavnu i pogubnu.
Ovdje je također neophodno da se napomene da negiranje stvari riječima (jezikom) biva na mudar način (ar. bil hikme) kao što ćemo to pojasniti u poukama i porukama hadisa inšaAllah.
Riječi: *"…a ako ne bude u stanju neka to uradi riječima…"* da li pod uklanjanje munkera (lošeg djela) riječima spada i uklanjanje pismom ili drugim vidom upozorenja?
Odgovor: Da, uklanjanje munkera jezikom i uklanjanje lošeg djela putem raznih medija bilo to štampane prirode (knjige, leci) ili nečega drugog ima isti efekat te stoga neophodno je da se i ta Allahova blagodat iskoristi kako bi se ljudima dostavila istina i pojasnili šerijatski propisi.

Riječi: *"...a ako ni to ne bude u stanju, neka ga bar srcem svojim prezire...",* odnosno neka ga prezire srcem (mrzi ga i ogavnim gleda) i želi da to loše djelo nestane (iščezne).
Riječi: *"...a to je najslabiji vid imana.",* odnosno preziranje srcem je najslabiji vid imana u ovom poglavlju – poglavlju o uklanjanju munkera (lošeg dijela).

Nadalje, ponajveću odgovornost o ovoj problematici imaju ljudi koji su se okitili epitetima dr., mr., prof., ef.... jer bi oni trebali da imaju znanje i da vide ono što obične mase ne vide od opasnosti Širka koji se čini i stvari koje vode u širk (idolatriju).

Također, kao najodgovornija ustanova (organizacija) za bosanske novotarije (čitaj dovišta i svetkovanja) jeste islamska zajednica na čelu sa svojim poglavarom pa do najmanjeg efendije koji se penje na minber i ljude usmjerava.

Žalosno je saznanje da baš IZBIH je u ustvari organizator i pobornik ovakvih bogumilsikh svetkovanja i novotarske tradicije, u prilog ovom ide i činjenica da su oni samo napravili kalendar mušričko-novotarski mjesta i vremena u kojima se odvijaju mušričko-novotarske manifestacije.

Dokaz svemu navedenom može se preuzeti sa oficijelne stranice IZBIH na sljedećem linku: http://www.rijaset.ba/images/stories/TAKVIM/TAKVIM_2013/Znacajni_datumi_2013.pdf.

Kao što rekoh, najveća odgovornost je definitivno na Islamskoj zajednici koja bi se morala aktivnije baviti ovim problemima.

Sve što smo do sada imali su okolišanje i neke zakukuljene i subverzivne poruke, te tekstovi pojedinih službenika, no iz Islamske zajednice kao institucije još uvijek nije došao nikakav zvaničan i organizovan pokušaj obračuna sa ovom idolatrijom.

Islamska zajednica više nije isprepadana polulegalna organizacija (tako se bar danas predstavljaju i ponose) u kojoj je hodža sa medresom bio šejhul-islam, a nana koja je iz mladosti znala sufaru najučevnija u selu.

Islamska zajednica je danas dobro organizirana vjerska institucija (čitaj profitabilna privatna organizacija) sa stotinama „obrazovanih" i radinih hodža, doktora, magistara i ljudi koji su vjersko znanje sticali na raznim mjestima.

Ni narod više nije onaj prijeratni kada je vjera opstajala na hodžama i pojedincima i kada se slanje djeteta u „mejtef" smatralo kartom za džennet.

Stoga Islamska zajednica mora da pokrene određene reforme po ovom pitanju. Morale bi se ostaviti po strani određene kalkulacije, sitni interesi i kompleksi iz prošlosti i napokon reći narodu da je car go, a zatim sistemski i postepeno početi suzbijati ove pojave.

Trenutno stanje pomalo liči na osobu koja stoji na pruzi i umjesto da se skloni, prstima začepi uši dok voz juri prema njoj.

Iako Islamska zajednica ne može nikog natjerati da nešto radi ili ne radi, ona zbog autoriteta kojeg uživa u narodu trebala bi početi energičnije djelovati, jer na posljetku sve džamije, mesdžide i ustanove uzeli su pod svoje, a mimbere drže samo onih, te stoga imaju prostor a trebali bi i vrijeme naći da ovaj siroti narod poprave – dok istisnki popravak mora da krene od njih sami jer kako se čini „jabuka" je truhla iznutra.

KRAJ

Radi stvarnosti u kojoj se nalazimo, tj. prisustva spomenutih ubjeđenja, radnji i pojava na tom mjestu, nije dozvoljen odlazak na AJVATOVICU u danima kada se organizuje zvanični miting i okupljanje, zato što je islam zabranio sve puteve koji vode ka zabranjenom, a od toga je, bez sumnje, i spomenuto.

Svaki musliman i muslimanka obavezni su da ulože krajnji trud u sprečavanju ove ružne pojave i islamom osuđenog čina. Neka odvraćaju i odgovaraju one koji odlaze tamo na najljepši način, širenjem literature, letaka, audio i video zapisa i drugog što odvraća od toga, a ako ništa od toga nije u stanju onda je obaveza na njemu, u najmanji ruku, da prezire taj čin srcem i spriječi one koji su u njegovom posjedu od bliže rodbine.

Nekoliko riječi uvaženog bošnjačkog alima MEHMEDA EF. HANDŽIĆA, rahimehullah, o Ajvatovici: "... Opaža se i to da je neki neuki muslimanski svijet postavio u vezi sa nečijim kaburom na određenom mjestu u određeno vrijeme razne svetkovine. Tako je, naprimjer, neuki dio našeg bosansko-hercegovačkog muslimanskog svijeta postavio u vezi sa nekim Ajvaz-dedom, svetkovinu, koju nazivaju Ajvatovica, a sastoji se u tome da se u određeni dan svijet sakupi nedaleko od Prusca, posjeti kabur Ajvaz-dedin i kod nekakve stijene uče razne dove. To se toliko uvriježilo kod seljaka da ga smatraju, kako to običavaju reći, "malim hadždžom". Sam je Alejhisselam rekao za svoj kabur, koji je bez sumnje najuzvišeniji kabur

na svijetu: “Nemojte moj kabur uzeti svetkovinom”, tj. nemojte u određeno vrijeme, u jedan određeni dan, naročito sakupljanje i naročite obrede vezati za moj kabur. Pa kad je stvar sa Alejhisselamovim kaburom ovako, zar treba misliti da bi svetkovine vezane za kaburove drugih osoba mogle biti dozvoljene.” (Iz djela “Vazovi”).

“Ni vjernik ni vjernica nemaju izbora da, kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, po svom nahođenju postupe. A ko Allaha i Njegova poslanika ne posluša, taj je očito skrenuo s Pravog puta.” (Prijevod značenja sura El-Ahzab, ajet broj36).

“Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.” (Prijevod značenja sura En-Nur, ajet broj63).

Zato mi želimo da na ovaj način skrenemo pažnju i uputimo savjet Bošnjacima, a prije svega predstavnicima Islamske zajednice, da se svi čvrsto držimo Kur’ana i Sunneta i da ne skrećemo sa staze na kojoj nas je ostavio Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, jer samo dosljednim slijeđenjem Sunneta mi potvrđujemo našu pripadnost islamu i ostvarujemo dvostruku dobit i nagradu, na dunjaluku i na ahiretu.

U tome se rukovodimo riječima imama Ahmeda koji je, kada mu je jedan učenjak rekao da mu je teško govoriti protiv novotara, jer se boji da ga pogrešno ne razumiju, odgovorio: "Ako ljudi poput tebe i mene budu šutjeli, pa kada će onda neznalice upoznati istinu." A naš moto je

kur'anski ajet: "Ti posavjetuj, savjet će uistinu vjernicima koristiti."

Neka je svaka hvala Allahu, subhanehu ve te'ala, s čijom blagodati završavaju se sva dobra djela! Neka je salavat i selam na Njegovog roba i poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, na njegovu porodicu, supruge, potomke, sve ashabe i sve koji ih slijede u dobru do Sudnjega dana. Molim Te, Uzvišeni Allahu, da ovaj trud učiniš iskrenim radi Tvoga Plemenitog lica i da njime okoristiš Svoje robove. Slavljen neka si Ti, Gospodaru moj, i hvaljen. Nema istinskog boga osim Tebe. OD TEBE OPROST TRAŽIM I TEBI SE KAJEM!

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK WEB PORTALA:

ET-TAQWA

Safet Suljić

Fakultet Šerijatskog Prava – Riyad

19.08.1434-28.06.2013

Sadržaj

© Copyright: ET-TAQWA – Safet Suljić

AJVATOVICA

– BOGUMILSKA OSTAVŠTINA I NOVOTARSKA TRADICIJA –

Islamski Da'wetski Web Portal
ET-TAQWA
Urednik: Safet Suljić
www.et-taqwa.com